

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 2) พัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และ 3) ประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 และการวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

ระยะที่ 3 ประเมินผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 3 ระยะ ผู้วิจัยสรุปผลของการวิจัยโดยมีรายละเอียดผลของการวิจัยแต่ละขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของสถานศึกษาและบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี รองลงมาคือ มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี น้อยที่สุด คือ มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ระดับอุดมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สูงกว่าปริญญาตรี และรองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวนข้าราชการครูในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยประมาณ 47 คน จำนวนพนักงานราชการในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยประมาณ 3 คน จำนวนครูอัตราจ้างใน

สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยประมาณ 5 คน จำนวนนักการภารโรงในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยประมาณ 3 คน และจำนวนนักเรียนในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยประมาณ 967 คน

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา พบว่า

1.2.1 สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านบริบท อยู่ในระดับมากทุกรายการ

1.2.2 สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านปัจจัย อยู่ในระดับมากทุกรายการ

1.2.3 สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น 3.2.1.4.1 ความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์พันธกิจ และศักยภาพของสถานศึกษา 3.2.1.4.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3.2.1.4.3 ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี และ 3.2.1.4.4 การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2.4 สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านผลผลิต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น 4.1.1 ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา 4.1.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4.2.1.6 มุ่งมั่นในการทำงาน 4.4.1 มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา 4.4.2 ีความเป็นผู้นำ 4.4.3 มีมนุษยสัมพันธ์ 4.4.4 ีความเป็นประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด

1.2.5 สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านผลกระทบ อยู่ในระดับมากทุกรายการ

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1.3.1 ตามแผนการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ควรมีหลักการดำเนินงานอย่างไร ให้ใครหรือคณะบุคคลากรได้รับผิดชอบ มีดังนี้ 1) ให้สถานศึกษามีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน และตรวจสอบได้ 2) ให้สถานศึกษาแบ่งโครงสร้างงานให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม 3) ให้สถานศึกษามีมาตรฐานการปฏิบัติงาน 4) ให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและบุคลากรทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม 5) ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วม ยึดโรงเรียนเป็นฐาน หลัkmุ่งผลสัมฤทธิ์ โรงเรียนโดยมีระบบประกันการตรวจสอบ และคณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม 6) ทำงานตามขั้นตอนในเชิงระบบ โดยยึดการมีส่วนร่วมและยืดหยุ่นได้ 7) ให้คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ และ 8) ควรใช้วงจรเดมมิ่งหรือวงจรควบคุมคุณภาพ PDCA

1.3.2 ความหมายหรือแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาอย่างไร มีดังนี้ 1) ความหมายให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ทุกคนสามารถทำงานแทนกันได้ 2) จัดทำเป็นประกาศคณะกรรมการสถานศึกษาพร้อมคู่มือการทำงาน 3) จัดทำคำสั่งคณะกรรมการบริหารโรงเรียน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่และมีปฏิทินปฏิบัติงาน 4) มีโครงการบริหารงานที่ชัดเจน มีคำสั่งผู้รับผิดชอบ และมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และใช้วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA 5) มอบหมายงานตามโครงสร้างของระบบ โดยพิจารณา บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความสามารถมาปฏิบัติหน้าที่ และ 6) ให้มีกรรมการจากทุกกลุ่มงาน (ทุกฝ่าย) และมีผู้รับผิดชอบ หัวหน้างาน แผนงานทำหน้าที่เลขานุการ มีหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มเป็นกรรมการ โดยเน้นการกระจายอำนาจ

1.3.3 ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานการพัฒนา การบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาอย่างไร มีดังนี้ 1) กำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนโดยยึดแผนปฏิบัติของระเบียบและกฎกระทรวงเป็นหลัก 2) กำหนดนโยบาย วางแผนดำเนินการ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมแก้ปัญหาและร่วมชื่นชม) 3) กำหนดความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน 4) ประชุมวางแผน จัดทำโครงการ ดำเนินการตามโครงการ สรุปประเมินผล ข้อเสนอแนะปรับปรุง พัฒนา แก้ไข และ 5) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา วิเคราะห์ปัญหาสำคัญเร่งด่วน และลำดับน้ำหนักปัญหา วางแผนจัดสรรงบประมาณ ปฏิบัติงานร่วมกัน ประเมินผลและนำผลมาประยุกต์ใช้

1.3.4 การจัดทำแผนการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ควรกำหนดขั้นตอนอย่างไร มีดังนี้ 1) มีการวางแผน 2) ดำเนินการตามแผน 3) มีการตรวจสอบประเมินผล และ 4) มีการปรับปรุงพัฒนา

1.3.5 ในการจัดทำแผนการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ควรจัดทำเอกสาร หลักฐานอะไรบ้าง และรายงานการปฏิบัติงานอย่างไร มีดังนี้ 1) ก่อนดำเนินการ (วิเคราะห์จากสภาพปัจจุบัน จุดเด่น/จุดด้อย) 2) ระหว่างดำเนินการ (รายงาน/สรุปผลการดำเนิน) และ 3) หลังการดำเนินการ (ประเมินผลการดำเนินการทั้งระบบ)

1.3.6 การตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างไร มีการมอบหมายหรือแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลหรือไม่อย่างไร มีดังนี้ 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบติดตามและประเมินผล 2) สร้างเครื่องมือ 3) เก็บรวบรวมข้อมูล 4) วิเคราะห์ข้อมูล และ 5) สรุปผลการประเมิน

1.3.7 การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลตามแผนการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ควรมีเกณฑ์การประเมินผลอย่างไร มีดังนี้ 1) สร้างเครื่องมือในการตรวจสอบ

ติดตามและประเมินผล 2) การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย และ 3) จัดทำรายงานการประเมินผล
อย่างเป็นระบบ

1.3.8 การปรับปรุงงานจากผลการประเมินผลตามแผนการพัฒนากิจการบริหาร
เชิงระบบของสถานศึกษา ควรดำเนินการอย่างไรและใช้เครื่องมืออย่างไร มีดังนี้ 1) นำผลการประเมิน
ไปตั้งเป้าหมายในการพัฒนาต่อไป 2) ปรับปรุงและแก้ไข และ 3) นำเสนอต่อสาธารณชน

1.3.9 การดำเนินงานตามแผนการพัฒนากิจการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา
มีส่วนช่วยส่งเสริมหรือส่งผลกระทบต่อคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างไร มีดังนี้ 1) ช่วยส่งเสริมคุณภาพ
การศึกษาและสร้างความภาคภูมิใจแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา 2) เป็นที่ยอมรับ ศรัทธาและเชื่อถือ
และ 3) มีสถานศึกษาอื่นมาดูงานและมีการสร้างเครือข่ายเพิ่มขึ้น

1.3.10 การดำเนินงานตามแผนการพัฒนากิจการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา
มีประเด็นสำคัญอย่างไรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพภายในสถานศึกษา มีดังนี้ 1) ได้รับการยกย่องชมเชยจาก
หน่วยงานต้นสังกัด 2) สร้างความภาคภูมิใจแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา 3) มีการประเมินความก้าวหน้า
อย่างเป็นรูปธรรม และ 4) มีระบบการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ

1.3.11 การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษามีสาระสำคัญ
คือ วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เพื่อวางแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 2)
เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนากิจการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา และ 3) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไป
ตามแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา หลักการ ประกอบด้วย 1) หลักการมีส่วนร่วม 2)
หลักการทำงานเป็นทีม 3) หลักการมีความรับผิดชอบ และ 4) หลักการกระจายอำนาจ ระบบงานและ
กลไก ประกอบด้วย 1) จัดโครงสร้างองค์กร 2) แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ 3)
กำหนดความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน และ 4) พัฒนาระบบสารสนเทศ วิธีดำเนินงาน
ประกอบด้วย 1. การเตรียมการ 1) เตรียมความพร้อมของบุคลากร 2) แต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบ 2.
การดำเนินการ 1) วางแผนการปฏิบัติงาน (P) 2) ดำเนินการตามแผน (D) 3) ตรวจสอบประเมินผล (C)
4) นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A) 3. การรายงานประเมินผล 1) รวบรวมผลการดำเนินงานและ
ผลการประเมิน 2) วิเคราะห์ข้อมูล 3) เขียนรายงาน การประเมินผล ประกอบด้วย 1) ก่อนดำเนินการ
2) ระหว่างดำเนินการ 3) หลังการดำเนินการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า มีดังนี้

2.1 ผลการพัฒนารูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบที่กำหนดไว้ คือ วัตถุประสงค์
หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล ซึ่งปรากฏผลของรูปแบบจาก
การศึกษา ดังนี้

2.1.1 วัตถุประสงค์ มี 3 ข้อ คือ 1) เพื่อวางแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 2) เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา และ 3) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา

2.1.2 หลักการ มี 4 ข้อ คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักการความรับผิดชอบ หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการกระจายอำนาจ

2.1.3 กลไกในการดำเนินการ มี 4 ข้อ คือ จัดโครงสร้างองค์กร แต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ กำหนดความสัมพันธ์และการทำงานร่วมกัน และพัฒนาระบบสารสนเทศ

2.1.4 วิธีดำเนินการ มี 3 ข้อ คือ การเตรียมการ การดำเนินการ และการรายงานประเมินผล

2.1.5 การประเมินผล มี 3 ข้อ คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการและหลังการดำเนินการ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีประโยชน์ของร่างรูปแบบพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2.3 ผลการสร้างคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ รายละเอียด ดังนี้
บทนำ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ความสำคัญของรูปแบบ และ 4) ขอบเขตการใช้รูปแบบ

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ พบว่า คู่มือการดำเนินการตามการพัฒนาแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

3. ผลประเมินการพัฒนาแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า มีดังนี้

3.1 ผลการประเมินรูปแบบจากการประชุมสนทนากลุ่ม พบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและข้อสังเกตจากผู้ทรงคุณวุฒิในรูปแบบขององค์ประกอบแต่ละด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ ข้อ 1.1.1 เพื่อการวางแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ควรตัดคำว่าอย่างเป็นระบบทิ้ง เปลี่ยนข้อความข้อ 1.1.1 เพื่อการวางแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา และควรเพิ่มวัตถุประสงค์ข้อ 1.1.3 เพื่อประเมินผลการดำเนินการตามแผนการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านกลไกการดำเนินการ ควรรวมข้อ 3.3.1 และข้อ 3.3.2 เป็นข้อเดียวกัน เปลี่ยนข้อ 3.3.3 เป็น ข้อ

3.3.2 ข้อ 3.3.4 เป็น ข้อ 3.3.3 และข้อ 3.3.5 เป็น ข้อ 3.3.4 ด้านการประเมินผล การประเมินผล ควรเปลี่ยนข้อความ เป็น ขั้นตอนการประเมินรูปแบบและควรเพิ่มข้อ 1.6 ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

3.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาด้านบริบท อยู่ในระดับมากทุกรายการ 2) สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาด้านปัจจัย อยู่ในระดับมากทุกรายการ 3) สภาพการดำเนินงานการพัฒนา การบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น 3.2.1.4.1 ความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์/พันธกิจและศักยภาพของสถานศึกษา 3.2.1.4.2 การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3.2.1.4.3 ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปี และ 3.2.1.4.4 การมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด 4) สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านผลผลิต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น 4.1.1 ระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา 4.1.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4.2.1.6 มุ่งมั่นในการทำงาน 4.4.1 มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา 4.4.2 ความเป็นผู้นำ 4.4.3 มีมนุษยสัมพันธ์ 4.4.4 ความเป็นประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด 5) สภาพการดำเนินงานการพัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ด้านผลกระทบ อยู่ในระดับมากทุกรายการ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548: 150-153) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการนำองค์การและการวางแผนกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพอย่างชัดเจน แสดงถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ด้านระบบและกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้ เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ กระบวนการเน้นผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ระบบดูแลช่วยเหลือให้ผู้เรียนมี

คุณภาพมีความสามารถที่โดดเด่น ด้านทรัพยากรบุคคลและทีมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ แผนการพัฒนาบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการและมอบอำนาจหน้าที่ให้กับหัวหน้าทีมคุณภาพมีการมอบหมายหน้าที่ชัดเจนตามระเบียบปฏิบัติราชการ ด้านการวิเคราะห์ การประเมิน และการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีโครงสร้างองค์การอย่างเป็นระบบ ประเมินสภาพความต้องการ ความต้องการทั้งระบบเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพ ความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ สก็อตต์ และเวอร์ธไธเมอร์ (Scott; & Wertherimer. 1967: 122) ที่เป็นผู้นำแนวคิดและทฤษฎีระบบเข้ามามีบทบาทกำหนดแนวคิด ทฤษฎี หลักการและเทคนิคต่างๆ เกี่ยวกับองค์การและการบริหารในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้เน้นให้มององค์การในสภาพที่เป็นระบบ

2. จากผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบตามองค์ประกอบของรูปแบบที่กำหนดไว้คือ วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล ข้อค้นพบดังกล่าวสามารถนำไปใช้พัฒนาการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ไปใช้ในการจัดระดับหรือการจัดกลุ่มสถานศึกษาตามระดับคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แชมมณี และคนอื่นๆ (2547: 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) วัตถุประสงค์ แนวคิด 2) บริบทและเงื่อนไข 3) ยุทธศาสตร์ กระบวนการดำเนินงาน และ 4) ผลที่ได้รับจากการนำรูปแบบไปใช้ นอกจากนี้ สมาน อิศวภูมิ (2550: 10) ได้กล่าวสรุปถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการ 3) ระบบงานและกลไก 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวการประเมิน 6) คำอธิบายประกอบและ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ สำหรับ ชีระ รุญเจริญ (2550: 90) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไก 4) วิธีการดำเนินงาน 5) แนวทางการประเมินผล และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ นอกจากนี้ เพชร แก้วดวงดี (2553: 28) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญ คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) หลักการและแนวคิด 3) ระบบและกลไก 4) ยุทธศาสตร์ และ 5) การประเมิน สำหรับจอยซ์ เวล และชาวเวอร์ส (Joyce, Weil; & Showers. 1992: 102-103) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบว่า ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน หรือหลักของรูปแบบนั้นๆ 2) มีการบรรยายและอธิบายภาพ หรือลักษณะของการจัดการที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ 3) มีการจัดระบบ 4) มีการอธิบาย 5) นำไปสู่การทำนาย 6) โครงสร้างของรูปแบบ 7) ช่วยสร้างจินตนาการ

ความคิดรวบยอด และความสัมพันธ์ และ 8) สัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าเชิงเชื่อมโยง นอกจากนี้ ยอร์ค (Yorke. 1997: 97-100) และเลวิส และดักลาส (Lewis; & Douglas. 1994: 10-12) มีความเห็น สอดคล้องกันว่าองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) ระบบและกลไก 3) วิธีดำเนินการ

3. จากผลประเมินการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า มีดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ของรูปแบบ การ พัฒนาการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 พบว่า วัตถุประสงค์ หลักการ กลไกการดำเนินการ วิธีดำเนินการ และการประเมินผล มีความ เหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ที่สร้างขึ้นมานั้นผ่านกระบวนการต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะจาก การประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งล้วนเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษา จึงสามารถให้ข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดีเมื่อนำไปใช้จริงๆ ประกอบกับผลการประเมินการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะการใช้การพัฒนารูปแบบการ บริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 มีการปฏิบัติ จริงทุกขั้นตอน ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบ การบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จึง ปรากฏเช่นนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ บุญรอด (2550: 195-201) ที่ได้พัฒนารูปแบบ การประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการ ประเมินการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้ง 5 องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นมีความเป็น ประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ประเมินการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มากที่สุด และผลการวิเคราะห์ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ของการพัฒนารูปแบบ การบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 อยู่ใน ระดับมากที่สุดทุกประเด็น สามารถนำไปใช้ในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เป็นเช่นนี้เพราะการ ดำเนินวิจัยได้ทำไปอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่การวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างรูปแบบ โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้าน ต่างๆ ตรวจสอบทุกขั้นตอนและได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะนอกจากนั้นแล้วยังได้ทำการประเมิน รูปแบบ โดยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการสังเกต และ

ตามข้อเสนอแนะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศนันท์ เดชสุระ (2552: 196-236) ที่ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนสาธิตปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบที่มีความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงระบบให้กับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสรุปรูปแบบการบริหารงานเป็นที่ยอมรับตามหลักวิชาการ
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา โดยนำวิธีการบริหารเชิงทฤษฎีระบบมาใช้ในการบริหารงานสถานศึกษา โดยปรับเนื้อหาสาระและองค์ประกอบบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพหรือบริบทของสถานศึกษา
3. การบริหารงานของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษามีอยู่หลากหลาย ยังไม่มีรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างชัดเจน หากสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลแล้วนำผลที่ได้รับจากการประเมินนั้นมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาสถานศึกษาก็จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ไป ที่มีบริบทแตกต่างกัน
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เป็นต้น เพื่อจะได้ข้อสังเกตที่จะนำมาใช้ประโยชน์จากการศึกษา นำมาประกอบการประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาการนำการพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงระบบของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค